

Юрій Доліновський

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
аспірант кафедри кримінального права і процесу

Лев Гула

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального права і процесу
lev_lviv@ukr. net

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ПІД ЧАС ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

© Доліновський Ю., Гула Л., 2018

Розглянуто поняття та сутність планування розслідування злочинів, що вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я. Окреслено основні елементи планування, які відображаються на основі слідчої версії. Визначено слідчі (розшукові) дії, які необхідно планувати на початковому етапі розслідування злочинів, що вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я.

Ключові слова: слідчий; розслідування; планування; злочини; публічні закупівлі; медичні товари; медична техніка; роботи; послуги; слідчі (розшукові) дії.

Лев Гула

ОРГАНИЗАЦИЯ ПЛАНИРОВАНИЯ РАССЛЕДОВАНИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЙ, КОТОРЫЕ СОВЕРШАЮТСЯ ВО ВРЕМЯ ПУБЛИЧНЫХ ЗАКУПОК В СФЕРЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

Рассмотрено понятие и сущность планирования расследования преступлений, которые совершаются во время публичных закупок в сфере здравоохранения. Очерчены основные элементы планирования, которые отображаются на основе следственной версии. Определены следственные (розыскные) действия, которые необходимо планировать на начальном этапе расследования преступлений, которые совершаются во время публичных закупок в сфере здравоохранения.

Ключевые слова: следователь; расследование; планирование; преступления; публичные закупки; медицинские товары; медицинская техника; работы; услуги; следственные (розыскные) действия.

Yurij Dolinovckij
Institute of Jurisprudence and Psychology
Lviv Polytechnic National University
Department of Criminal Law and Procedure

Lev Hula
Institute of Jurisprudence and Psychology
Lviv Polytechnic National University
Department of Criminal Law and Procedure
Sc. D., Prof.

ORGANIZATION OF PLANNING OF INVESTIGATION OF CRIMES THAT IS ACCOMPLISHED DURING PUBLIC PURCHASES IN THE FIELD OF HEALTH PROTECTION

A concept and essence of planning of investigation of crimes that is accomplished during public purchases in the field of health protection are considered. The basic elements of planning, that is represented on the basis of inquisitional version, are outlined. Inquisitional (to the search) actions, that not-roundabout to plan on the initial stage investigation of crimes that is accomplished during public purchases in the field of health protection, are certain.

Key words: investigator; investigation; planning; crimes; public purchases; medical commodities; medical technique; works; services; inquisitional (to the search) actions.

Постановка проблеми. Ефективність розслідування злочинів, що вчиняються під час здійснення публічних закупівель у сфері охорони здоров'я, залежить від слідчого, у випадку коли всі його дії будуть спрямовані на з'ясування обставин злочину та складені в певну систему, що потребує чіткого планування. Особливість розслідування зазначених злочинів полягає в тому, що діяльність слідчого потребує на основі отриманих первинних матеріалів визначити види та послідовність проведення слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування.

Аналіз дослідження проблеми. Питання організації планування розслідування досліджувалось у роботах Р. С. Белкіна, О. М. Васильєва, В. І. Громова, С. О. Голунського, В. Г. Гончаренко, А. В. Іщенко, М. А. Погорецького, П. І. Тарасова-Родіонова, В. Ю. Шепітька та ін.

А. В. Іщенко зазначає, що планування тісно пов'язане з організацією розслідування в конкретному кримінальному провадженні, під яким розуміють комплекс заходів для створення оптимальних умов його реалізації. Якщо сутність планування полягає в тому, щоб вірно окреслити програму дій під час досудового розслідування, організація розслідування полягає в забезпеченні реалізації наміченого плану. Планування та організація органічно зв'язані, оскільки перше передбачає здійснення другого [1, с. 318].

М. А. Погорецький планування розслідування окреслює як діяльність слідчого, яка полягає у визначенні оптимального переліку слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, строків і послідовності їх проведення з метою швидкого та ефективного розслідування конкретного злочину [2, с. 43].

А. Г. Гончаренко та інші сучасні вчені планування розслідування визначають як процес встановлення шляхів, способів, засобів, сил і термінів успішного досягнення поставленої перед слідством мети під час розслідування конкретної кримінальної справи [3, с. 261].

Під технікою планування розслідування злочинів Р. С. Белкін розуміє зазвичай зовнішній (матеріальний) вираз уявного плану дій слідчого, тобто матеріалізацію його тактичного задуму, що визначає характер і черговість проведення слідчих (розшукових) дій і організаційно-технічних заходів, взаємодію з фахівцями оперативними працівниками, представниками громадськості [4, с. 285].

Метою статті є визначення особливостей планування розслідування злочинів, що вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я.

Виклад основного матеріалу. З наведених поглядів науковців можна зазначити, що основним методом організаційно-управлінської діяльності під час розслідування кримінальних проваджень є планування розслідування [5, с. 28] як розумова діяльність слідчого, спрямована на оцінку інформації про злочин, висунення версій, визначення на їх основі обставин, що підлягають встановленню, і необхідних для цього слідчих (розшукових) дій, створенням системи взаємодії слідчого із суб'єктами оперативно-розшукової діяльності, експертами, спеціалістами, засобами масової інформації тощо.

У процесі дослідження визначено основні елементи планування розслідування злочинів, що вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я, до яких належать:

- оцінка первинної інформації про злочини, що вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я, яка внесена в ЄРДР;
- побудова слідчих версій вчинення злочинів (ст. 191, 368, 369 КК України) і підпорядковані злочини (ст. 205, 358, 366 та ін.);
- визначення обставин, що підлягають установленню в процесі розслідування злочинів, котрі вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я та визначення для цього слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій;
- встановлення необхідних слідчих (розшукових) дій, визначення їх послідовності проведення та виконавців; налагодження взаємодії слідчого зі співробітниками оперативних підрозділів щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій;
- використання допомоги спеціалістів у процесі розслідування злочинів, що вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я.

В інтересах кримінального судочинства можуть використовуватися тільки фактичні дані (докази), встановлені за допомогою процесуальних джерел. Джерело доказів не є складовою доказу, воно є самостійною, але не основною категорією в процесі доказування. Визначальним є доказ, тобто фактичні дані (інформація), які містяться у відповідному джерелі. Доказовою інформацією є лише та інформація, що становить зміст доказів, виступає засобом і слугує меті доказування [6, с. 173].

Наприклад, під час використання оперативно-розшукових матеріалів та матеріалів перевірок контролюючих органів, тобто фактичних даних, у розслідуванні справ про публічні закупівлі особливе значення має не лише її інформаційне значення, а також її матеріально-документальне закріплення у вигляді протоколів, актів, висновків. Наявність форми дозволяє перевіряти отримання всіх даних кримінально-процесуальними засобами.

Для успішного планування розслідування злочинів, що вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я, необхідно вирішувати такі першочергові завдання:

- встановити службові повноваження посадових осіб МОЗ (накази на призначення, функціональні обов'язки тощо), причетних до виявлених правопорушень;
- застосувати заходи щодо забезпечення збереження тендерної документації, укладених договорів щодо закупівлі, а також бухгалтерських і банківських документів, у яких знайшли відображення фінансово-господарські операції щодо виконання договірних зобов'язань;
- визначити експертні установи щодо проведення необхідних судових експертиз (криміналістичних, судово-бухгалтерських, комп'ютерно-технічних тощо);
- визначити коло осіб (з метою їх допиту), які володіють інформацією про організацію і проведення публічних закупівель;
- визначити підрозділи ДФІУ і залучити для здійснення ревізії фінансово-господарської діяльності підприємницьких і бізнесових структур, які здійснювали постачання медичних препаратів, техніки або виконували роботи та надавали послуги закладам МОЗ;
- залучити спеціалістів для установлення розміру завданої матеріальної шкоди державним медичним установам на основі "Методики визначення суми завданих збитків у разі невиконання вимог чинного законодавства під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти";

- здійснити заходи з арешту банківських рахунків приватних комерційних та підприємницьких структур, які причетні до викрадення бюджетних коштів МОЗ;
- організувати взаємодію з Національним бюро Інтерполу у разі залучення до поставок медикаментів міжнародних організацій;
- встановити місцезнаходження викрадених коштів (майна), на яке може бути накладений арешт із метою забезпечення відшкодування завданої злочинною шкоди.

Отримані документи піддаються ретельному вивченню з метою визначення наступного: хто з учасників публічних закупівель і які правопорушення здійснив; наявність у правопорушеннях ознаки злочину, і якого; хто є організатором правопорушення; хто є пособником злочину; в яких документах залишилися сліди злочину; які матеріали необхідно повернути для додаткового опрацювання; за якими фактами необхідні повторні перевірки. У процесі дослідження кримінальних проваджень зазначених злочинів встановлено, що матеріали, скеровані оперативними підрозділами до слідства, вносилися в ЄРДР (90 %); матеріали, отримані від ДФІУ, поверталися на додаткове проведення ревізії (88,7 %).

Одним із основних елементів планування розслідування є побудова слідчих версій вчинення злочинів (ст. 191, 368, 369 КК України) і підпорядковані злочини (ст. 205, 358, 366 та ін.).

Версія, за визначенням тлумачних словників сучасної української мови – одна з кількох думок про ту саму подію з кількох різних переказів, викладів, або одне з тлумачень якогось факту, події [7, с. 122].

Криміналістична версія – це обґрунтоване припущення, що стосується сутності розслідуваного кримінального правопорушення або його окремих обставин, що має значення для його розслідування і пояснює походження, зміст і зв'язок між цими обставинами [1, с. 311].

В основу версійного мислення як практичного методу покладені такі логічні прийоми, як аналіз, синтез, судження за аналогією, індуктивний та дедуктивний умовиводи.

У процесі дослідження встановлено, що виявлені правопорушення можуть мати різну правову оцінку, залежно від конкретних обставин їх вчинення, можуть бути ознаки злочинів (ст. 191, 368, 369 КК України) і поєднані з ними (в сукупності) злочини (ст. 205, 358, 366 та ін.).

Основою висунення слідчої версії є криміналістична характеристика зазначених видів злочинів на підставі зібраної інформації в кримінальному провадженні, і можуть висуватися: здійснення процедури закупівлі медичних препаратів чи товарів без процедури тендерних торгів, а за рішенням керівника установи МОЗ; виконання службовою особою закладу МОЗ в інтересах окремого взятого (свого) учасника процедури закупівлі медичних товарів, техніки чи виконання робіт або надання послуг із використанням наданої йому влади чи службового становища з метою отримання неправомірної вигоди; внесення службовою особою МОЗ (службове підроблення до офіційних документів тендерної документації, оголошень щодо проведення тендерних торгів) завідомо неправдивих відомостей із метою перемоги свого учасника, а також складання і видача завідомо неправдивих документів; надання неправдивої інформації учасником із метою участі в процедурах закупівлі як підставна особа; навмисне невиконання учасником закупівлі умов договору поставки медичних товарів, виконання робіт чи надання послуг із метою збільшення ціни до зазначеної в договорі; поставка медикаментів за завищеними цінами здійснювалася міжнародною організацією шляхом завищення коефіцієнта під час перетину кордону; явно завищена вартість проектно-кошторисної документації на будівництво нових закладів для МОЗ та ін.

Одночасно необхідно висувати версії стосовно осіб, які можуть володіти необхідною інформацією про злочин (свідків). Отже, висувуються версії:

- 1) про злочин знають працівники бухгалтерії, інших структурних підрозділів МОЗ;
- 2) про злочин проінформовані працівники закладу МОЗ як замовника конкурсних торгів, який визнаний переможцем;
- 3) інформацією про злочин володіють інші учасники конкурсних торгів;
- 4) інформацією про злочин володіють працівники державного казначейства;
- 5) інформацією про злочин володіють працівники контролюючих органів, які раніше проводили перевірки;

б) інформацією про злочин володіють підприємства-контрагенти, з якими медична установа уклала договори;

7) інформацією про злочин володіють особи з кола знайомих запідозреної службової особи МОЗ [8, с. 97].

Необхідною практичною діяльністю планування є визначення обставин, що підлягають установленню в процесі розслідування злочинів, які вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я та визначення для цього слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій. Необхідно зауважити, що першими є ознаки вторинних злочинів, наприклад використання в процедурах конкурсних торгів підроблених документів (ст. 358, 366 КК України) або участь у торгах підприємства з ознаками фіктивності (ст. 205 КК України). Відповідно до складу цих злочинів визначаються обставини, які підлягають установленню.

Із цього приводу Р. С. Белкін та О. І. Вінберг підкреслюють, що основною ланкою процесуальної діяльності органів слідства в розслідуванні кримінальних справ є доказування обставин, сукупність яких становить предмет дослідження в цій справі. Доказуванням є процес встановлення істини в судочинстві, її пізнання, обґрунтування уявлень про її зміст [9, с. 6].

З метою успішного планування розслідування злочинів, що вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я, необхідно вирішувати такі першочергові завдання:

- установлення службових повноважень посадових осіб МОЗ (накази на призначення, функціональні обов'язки тощо), причетних до виявлених правопорушень;

- застосувати заходи щодо забезпечення збереження тендерної документації, укладених договорів щодо закупівлі, а також бухгалтерських і банківських документів, в яких знайшли відображення фінансово-господарські операції щодо виконання договірних зобов'язань;

- визначити експертні установи щодо проведення необхідних судових експертиз (криміналістичних, судово-бухгалтерських, комп'ютерно-технічних тощо);

- визначити коло осіб (з метою їх допиту), які володіють інформацією про організацію і проведення публічних закупівель;

- визначити підрозділи ДФІУ і залучити для здійснення ревізії фінансово-господарської діяльності підприємницьких і бізнесових структур, які здійснювали постачання медичних препаратів, техніки або виконували роботи та надавали послуги закладам МОЗ;

- залучити спеціалістів для встановлення розміру завданої матеріальної шкоди державним медичним установам на основі "Методики визначення суми завданих збитків у разі невиконання вимог чинного законодавства під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти";

- здійснити заходи з арешту банківських рахунків приватних комерційних та підприємницьких структур, які причетні до викрадення бюджетних коштів МОЗ;

- організувати взаємодію з Національним бюро Інтерполу у разі залучення до поставок медикаментів міжнародних організацій;

- встановити місцезнаходження викрадених коштів (майна), на яке може бути накладений арешт із метою забезпечення відшкодування завданої злочином шкоди.

У процесі планування потрібно враховувати оптимальну послідовність слідчих (розшукових) дій. Так, А. В. Іщенко зазначає, що під час планування необхідно дотримуватися вимог торії криміналістики:

- план розслідування необхідно складати з таким розрахунком, щоб слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії та ін. гарантували ґрунтовну перевірку всіх висунутих версій, вирішення поставлених завдань;

- у план необхідно включати лише ті слідчі (розшукові) дії, які гарантують досягнення об'єктивного результату;

- слідчі (розшукові) дії та інші заходи повинні забезпечувати достовірне встановлення всіх обставин, які підлягають установленню в кримінальному провадженні [1, с. 19].

Вивчення кримінальних проваджень вказаної категорії справ встановлює, що необхідною є послідовність визначення слідчих (розшукових) дій, а саме: першочергові слідчі (розшукові) дії

мають бути скеровані на забезпечення збереження документів, у яких відображені сліди злочинів, що мають доказове значення (76,7 %); невідкладно проводити окремі слідчі (розшукові) дії (обшук, виїмка документів тощо), які надають можливість перевірити основні висунуті версії (55,6 %); якомога раніше необхідно проводити дії, які потребують великих затрат часу (проведення ревізії, призначення експертиз) (34,5 %); визначити черговість допитів підозрюваних, свідків тощо (55,9 %); за тяжких злочинів, з метою недопущення протидії розслідуванню, залучити співробітників оперативних підрозділів для проведення негласних слідчих (розшукових) (44,3 %).

Результати анкетування слідчих і оперативних працівників показують, що 92 % респондентів вважають, що ефективною формою організації розслідування злочинів, які вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я, є слідчо-оперативна група, до якої необхідно долучати спеціалістів (економістів, фінансистів, експертів тощо).

У процесі дослідження підтверджено, що визначення організації розслідування злочинів у контексті його зв'язку з плануванням розслідування передбачає створення необхідних умов для успішного проведення запланованих слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, що полягає в забезпеченні їх необхідними силами і засобами.

Серед організаційних форм взаємодії слідчого з оперативним підрозділами є робота в слідчо-оперативній групі.

З метою виявлення і розслідування цих злочинів потрібне доведення низки специфічних обставин, які дозволять встановити наявність того чи іншого складу злочину. У кожному випадку потрібен ретельний правовий і господарський аналіз діяльності підприємств, організацій та установ, які були задіяні в процедурах конкурсних торгів. Крім того, потрібно відзначити, що обставинами, котрі зумовлюють взаємодію органів досудового слідства з оперативними підрозділами в розслідуванні злочинів, що вчиняються під час здійснення публічних закупівель, є такі: злочини в цій сфері носять латентний характер та глибоко законспіровані, що зумовлює необхідність застосування негласних сил та засобів (56 %); спільність завдань цих органів у кримінальному судочинстві – протидія злочинності (44,8 %); подолання протидії розслідуванню (45,7 %); поєднання оперативно-розшукових заходів і негласних слідчих (розшукових) дій (66,7 %) та ін.

У процесі дослідження встановлено, що під час розслідування злочинів, які вчиняються у сфері публічних закупівель медичних засобів, медичної техніки, виконання робіт і послуг, слідчі користувалися допомогою: фахівців формулярної системи використання ліків (7 %); фармацевтичних фахівців щодо визначення придатності ліків (13 %); Державної фінансової інспекції України (35 %), фахівців у галузі інформаційних технологій (11 %), аудиторів (14 %), працівників банків (12 %), інших спеціалістів (8 %).

Висновки. Із наведеного варто зазначити, що планування розслідування злочинів, які вчиняються під час публічних закупівель у сфері охорони здоров'я, є розумовою діяльністю слідчого, спрямованою на оцінку інформації про злочин, висунення версій, визначення на їхній основі обставин, що підлягають встановленню, і необхідних для цього слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій із використанням допомоги оперативних підрозділів, експертів та інших спеціалістів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Криміналістика / В. В. Пяковській, Ю. М. Черноус, А. В. Іщенко, О. О. Алексєєв та ін. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 544 с. 2. Криміналістична тактика / за ред. д-ра юрид. наук проф. М. А. Погорєцького та д-ра юрид. наук доц. Д. Б. Сергєєвої. 2-ге вид. переробл. та доп. – Київ: Алерта, 2017. – 244 с. 3. Криміналістика. Академічний курс / Т. В. Варфоломєєва, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров, С. В. Гончаренко, В. О. Попелюшко. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 504 с. 4. Белкин Р. С. Курс криминалистики. 3-е изд., доп. – Москва: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2001. – 37 с. 5. Гула Л. Ф. Організаційно-правові та тактичні основи діяльності підрозділів ОВС у протидії злочинам, що вчиняються організованими злочинними групами: автореф. на здобуття наук, ступеня док. юрид. наук: Спец. 12. 00. 09. – Кримінальний процес та криміналістика; судова

експертиза; оперативно-розшукова діяльність. – Київ: НАВС, 2014. – 37 с. 6. Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. / Відп. редактори: Є. М. Моїсєєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – Київ: Атика, 2009. – Т. V. Кримінально-процесуальна та криміналістична діяльність поліцейських організацій. – 1008 с. 7. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та СО) / уклад., і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ, Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2009. – 1736 с. 8. Меденцев А. М. Розслідування злочинів, що вчиняються у сфері державних закупівель: дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук. Спец. 12. 00. 09 – Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. – Одеса, МГУ. 2015. – 216 с. 9. Белкин Р. С., Винберг А. И. Криминалистика и доказывание (методологические проблемы). – Москва: “Юридическая литература”, 1969. – 216 с.

REFERENCES

1. **Kryminalistyka**. [Criminalistics]. V. V. Piaskovskii, Yu. M. Chornous, A. V. Ishchenko, O. O. Apieksiev ta in. Kyiv. Tsentr uchbovoiliteratury Publ., 2015. – 544 p. 2. **Kryminalistychna taktyka** [Criminalistics tactics]. za red. d-ra yuryd. nauk prof. M. A. Pohoretskoho ta d-ra yuryd. naukdots. D. B. Sierhieievoi. 2– vyd. pere– robl. ta dop. Kyiv. Alerta Publ, 2017. – 244 p. 3. **Kryminalistyka**. [Criminalistics]. Akademichniy kurs. T. V. Varfolomieieva, V. H. Honcharenko, V. I. Boiarov, S. V. Honcharenko, V. O. Popeliushko. Kyiv. Yurinkom Inter Publ., 2011. – 504 p. 4. Belkyn R. S. **Kurs krymynalystyky**. [Course of criminalistics]. 3-ye yzd., dopolnennoe. Moskva. YuNYTY-DANA Publ, Zakon y pravo, 2001. 837 p. 5. Hula L. F. **Orhanizatsiino-pravovi ta taktychni osnovy diialnosti pidrozdiliv OVS u protydii zlochynam, shcho vchyniautsia orhanizovanymy zlochynnymy hrupamy**: avtoref. na zdobuttia nauk, stupenia dok. yuryd. nauk: Spets. [Organization is a right and tactical bases in counteraction to the crimes that is accomplished organization criminal groups]. 12. 00. 09. Kryminalnyi protses ta kryminalistyka; sudova ekspertyza; operatyvno-rozshukova diialnist”. Kyiv. NAVS Publ, 2014. 37 p. 6. **Mizhnarodna politseiska entsyklopediia** [International constabulary encyclopaedia]. U 10 t. Vidp. redaktery: Ye. M. Moiseiev, V. Ia. Tatsii, Yu. S. Shemshuchenko. Kyiv, Atyka Publ, 2009. T. V. Kryminalno-protsesualna ta kryminalistychna diialnist politseiskykh orhanizatsii. 1008 p. 7. **Velykyi tлумачnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy** [Explanatory dictionary]. z dod., dopov. ta SO Uklad, i holov. red. V. T. Busel. Kyiv. Irpin: VTF “Perun” Publ, 2009. 1736p. 8. Medentsev A. M. **Rozsliduvannia zlochyniv, shcho vchyniautsia u sferi derzhavnykh zakupivel**: dys. na zdobuttia nauk. stup. kand. yuryd. nauk. [Investigation of crimes committed in the field of public procurement]. Spets. 12. 00. 09 – Kryminalnyi protses ta kryminalistyka; sudova ekspertyza; operatyvno-rozshukova diialnist. Odessa, MHU. 2015. 216 p. 9. Belkyn R. S., Vynberh A. Y. **Krymynalystyka y dokazivanye (metodolohcheskye problemy)**. [Forensic science and proof (methodological problems)]. Moskva. “Iurydycheskaia lyteratura” Publ, 1969. – 216 p.

Дата надходження: 20.01.2018 р.